

Osteotomie

informatie voor patiënten

INLEIDING	3
WAT IS EEN OSTEOTOMIE?	4
SOORTEN OPERATIES	4
Operatie aan de bovenkaak	
Operatie aan de onderkaak	
Combinatie van operatie aan bovenkaak en onderkaak	
VOORBEREIDING OP DE OPERATIE	5
VERLOOP VAN DE OPNAME	6
Dag voor de ingreep	
Dag van de ingreep	
Na de operatie	
ONTSLAG	15
CONTACTGEGEVENS	17
VERHUUR KOELMACHINES	18

Deze brochure geeft meer informatie over een osteotomie-ingreep.

De periode voor uw opname, het verloop van de opname zelf en het ontslag uit het ziekenhuis worden toegelicht.

Tijdens de opname proberen wij uw verblijf zo comfortabel mogelijk te maken.

Hebt u na het lezen van deze brochure nog vragen, stel ze dan zeker aan de dienstdoende arts, verpleegkundigen of andere UZ Leuven-medewerkers.

Wij wensen u een spoedig herstel en een aangenaam verblijf in ons ziekenhuis.

WAT IS EEN OSTEOTOMIE?

Een osteotomie is een chirurgische ingreep om de stand van de boven- en onderkaak ten opzichte van elkaar te verbeteren. Een letterlijke omschrijving van osteotomie is: het splijten van het bot (in dit geval, bovenkaak of onderkaak of beide). Er zijn verschillende soorten ingrepen die deze stand kunnen verbeteren. De keuze van ingreep hangt af van de originele stand van uw gebit en wat men wil bereiken. De operatie wordt langs de binnenkant van de mond uitgevoerd, waardoor er aan de buitenkant geen littekens zijn.

SOORTEN OPERATIES

1. **Operatie aan de bovenkaak: 'Le Fort I osteotomie'**
De stand van de bovenkaak ten opzichte van de onderkaak wordt aangepast.
2. **Operatie aan de onderkaak: 'Bilaterale Sagittale Splijtings-osteotomie' (BSSO)**
De stand van de onderkaak ten opzichte van de bovenkaak wordt veranderd.
3. **Combinatie van operatie aan bovenkaak en onderkaak: 'Bi-maxillaire osteotomie' (Bimax)**
Zowel de onderkaak als de bovenkaak worden geherpositioneerd.

Wanneer er door de verplaatsing van het kaakbeen een lege ruimte ontstaat, kan deze opgevuld worden door een stukje bot uit de heupkam. De chirurg neemt deze beslissing afhankelijk van de operatie en de omvang van de breuk.

VOORBEREIDING OP DE OPERATIE

Aan de eigenlijke operatie gaat een heel proces vooraf. De hele voorbereiding kan tot twee jaar in beslag nemen. Hieronder een beknopt overzicht van de voornaamste voorbereidingen:

X Consultatie orthodontist en/of kaakchirurg

Bespreking van de behandeling en eventuele voorafgaande operaties die nodig kunnen zijn.

X Voorbereidende chirurgische ingrepen

Ingrepen die nodig zijn om de mond klaar te maken voor de osteotomie, bijvoorbeeld het verwijderen van de wijsheidstanden, kunnen op voorhand uitgevoerd worden.

X Behandeling orthodontist

Plaatsen van blokjes door de orthodontist om de stand van de tanden te corrigeren.

Tussentijdse evaluaties

X Consultatie mond-, kaak- en aangezichtschirurgen

Bespreking van de osteotomie, nemen van het nodige beeldmateriaal en afmetingen van kaak en mond.

X Operatie kaakchirurg

Na de operatie volgen follow-upconsultaties bij de chirurg.

VERLOOP VAN DE OPNAME

U wordt de avond voor de ingreep of de dag van de ingreep opgenomen in het ziekenhuis op de eenheid gespecialiseerd in MKA-chirurgie (eenheid 450 in campus Gasthuisberg).

DAG VOOR DE INGREEP

Wanneer u zich aanmeldt aan het onthaal van campus Gasthuisberg wordt u naar de afdeling verwezen. Op de afdeling krijgt u een kamer. Dit kan een eenpersoons- of een tweepersoonskamer zijn (dit hangt af van uw eigen keuze, uw hospitalisatieverzekering en de beschikbaarheid op dat moment).

De dag voor de ingreep of net voor de ingreep (dit is afhankelijk van het moment van opname) komt de arts nog langs om uw eventuele vragen te beantwoorden of extra uitleg te geven.

Bij het aanmelden op de eenheid krijgt u van de verpleegkundige een osteotomiepakket met materiaal dat u nodig heeft de dag na de ingreep. Dit materiaal is van u en mag u na het ontslag uit het ziekenhuis mee naar huis nemen.

Dit zakje bevat:

- ✓ **Twee coldpacks met houder.** Bij uw ontslag krijgt u twee bevroren coldpacks mee voor tijdens de rit naar huis. Deze helpen de zwelling verminderen.

- ✓ **Koelingsmasker Hilotherm.** Dit masker wordt continu gevuld met koud water en gaat zo de zwelling sterk verminderen of tegenhouden. In het ziekenhuis wordt dit standaard gebruikt. Thuis kunt u kiezen voor een koelingsmasker of coldpacks. Indien u het koelingsmasker gebruikt, moet u zelf een bijhorende koelmachine huren in de thuiszorgwinkel (zie verder).

- ✓ **Tandenborstel.** Deze borstel is kleiner dan uw exemplaar thuis en kan gebruikt worden om gemakkelijker tussen de tanden en orthodontiemateriaal te poetsen.

- ✓ **Tube vaseline.** Deze tube kan gebruikt worden om de lippen te hydrateren, deze kunnen uitdrogen na de ingreep omdat het moeilijker is om de lippen te bevochtigen.

- ✓ **Mondspoelmiddel,** bijvoorbeeld Perio-Aid® of Iso-Betadine®. Het is belangrijk om uw mondhygiëne te blijven onderhouden door regelmatig te spoelen en te poetsen (zie verder).

- ✓ **Twee neusspray's:** Otrivine® en Sterimar®. Deze maken de neus vrij (zie verder).

U krijgt de dag voor de ingreep steunkousen / TED-kousen aangemeten. Langdurig stilliggen kan aanleiding geven tot de vorming van bloedklonters. Door het dragen van de kousen vermindert de kans om bloedklonters te ontwikkelen.

U krijgt ook informatie over het uur van de ingreep. Dit is echter een richtuur dat altijd kan veranderen door verschillende omstandigheden.

DAG VAN DE INGREEP

De nacht voor de ingreep mag u vanaf middernacht niets meer eten of drinken. De verpleegkundige zal u hier aan herinneren. Vanaf zes uur vóór de ingreep moet u nuchter blijven. Enkele slokken water om de mond te bevochtigen mag wel tot twee uur vóór de ingreep.

Vorbereiding op de operatie:

- ✗ TED-kousen aandoen. Als uw operatie vroeg gepland is, kan u gevraagd worden om de kousen reeds de avond voordien aan te doen.
- ✗ Operatiehemd aandoen. Uw andere kleding en ondergoed doet u uit.
- ✗ Verwijderen van juwelen, piercings, bril, lenzen, nagellak.

- X U bergt al uw waardevolle spullen op in de kasten op uw kamer. De sleutel kunt u aan de verpleegkundige geven die hem bewaart tot na uw ingreep.

In het operatiekwartier wordt u onder algemene narcose gebracht en krijgt u een buisje in de keel/neus om te kunnen ademen (intubatie).

Na de operatie wordt u naar de ontwaakzaal gebracht (PAZA: post anesthesie zorgafdeling). Hier verblijft u ongeveer even lang als de duur van de operatie (vaak minimum twee uur).

Vanuit de ontwaakzaal wordt u terug naar de eenheid gebracht. De verpleegkundige volgt uw parameters op, zoals bloeddruk en temperatuur, en u krijgt ijs om de zwelling te verminderen. Het is belangrijk dat u niet te plat ligt in uw bed (minimum 30° hoogstand). Dit om de zwelling van uw gelaat te beperken.

De verpleegkundige volgt u van dichtbij op en be vraagt regelmatig uw pijn. U krijgt medicatie om de pijn, misselijkheid, zwelling en neusverstopping te beperken.

In de meeste gevallen zal er een plaatje ('wafer') vastgemaakt worden in uw mond tijdens de operatie. Dit plaatje zorgt voor het optimaliseren van de beet. Na enige gewenning is deze goed te verdragen. De wafer blijft meestal zes weken in de mond zitten. Daarna wordt hij door de MKA-chirurg verwijderd.

NA DE OPERATIE

Na de operatie kunt u te maken krijgen met te verwachten nevenwerkingen en eventuele bijwerkingen. De verpleegkundigen en medewerkers op de afdeling kunnen hierbij de nodige ondersteuning bieden.

Te verwachten nevenwerkingen	Mogelijke oplossing
Zwelling	Ijsapplicatie en hoogstand hoofdeinde bed. Vaak wordt er ook medicatie toegediend om zwelling te verminderen. De zwelling zal ook na uw ontslag nog een drietal dagen toenemen of aanhouden.
Pijn	Pijnmedicatie (zeker de eerste acht dagen)
Misselijkheid Dit kan het gevolg zijn van bloed dat tijdens de operatie in kleine hoeveelheden in de maag komt. Ook de algemene verdoving kan misselijkheid veroorzaken.	Specifieke medicatie. Het is hierbij belangrijk dat u tijdig aangeeft wanneer u misselijk bent. <i>Braken kan namelijk de druk in de mond en neus verhogen, wat mogelijk kan leiden tot een bloeding.</i>
Bloedsmaak in de mond	Mondspoeling en tanden poetsen. Mondhygiëne onderhouden.
Gevoelloosheid onder- of bovenlip	Dit verbetert naarmate de genezing vordert. Bij sommigen kan dit een paar weken tot maanden aanhouden; bij anderen kan dit na een week al verdwenen zijn.
Verminderde mobiliteit (bij heupkamgreffe)	Langzaam lichaamsoefening terug opbouwen door te bewegen binnen de pijngrens.

Eventuele bijwerkingen	Mogelijke oplossing
<p>Duizeligheid Bloeddrukval bij rechtstaan (meestal bij de eerste keer opstaan na de operatie).</p>	<p>Even de tijd nemen bij het opstaan en de eerste ogenblikken op de rand van het bed blijven zitten. <i>Bij de eerste keer uit bed komen na de operatie vraagt u best even aan de verpleegkundige om u te begeleiden.</i></p>
<p>Neusverstopping Het verstoppem van de neus komt vaak voor door bloed dat na de operatie in de neus bleef zitten. Dit kan ook zorgen voor ademhalingsmoeilijkheden of moeilijkheden bij het eten.</p>	<p>Bij opname kreeg u een plastic zakje met hierin twee soorten neusspray. De ene is in druppelvorm, hiervan mag u 3x/dag een druppel in de neus aanbrenge-n. De andere is in sprayvorm op basis van een zoutoplossing, deze spray mag u zo veel u dit wenst gebruiken.</p>
<p>Darmverstopping of obstipatie/constipatie Door verminderde lichaamsbewe-ging en een veranderd voedingspatroon.</p>	<p>Belangrijk is dat u per dag voldoende vocht drinkt of toch aan uw normale behoefte geraakt. Bij voeding kunt u ervoor zorge-n dat uw maaltijden wat meer vezels bevatten. Obstipatie kan ook veroorzaakt worden door een verminderde lichaamsbewe-ging. <i>Wandel dus gerust eens op de gang van de afdeling.</i></p>

De verpleegkundige die verantwoordelijk is voor uw zorg gaat ook regelmatig uw pijn komen bevragen (score 0-10, met 0 = geen pijn en 10 = ondraaglijke pijn). Het is belangrijk dat u aangeeft hoe erg de pijn is. Zo kan uw opname zo comfortabel mogelijk verlopen, ondanks de ongemakken van de ingreep.

De dag van de operatie krijgt u een infuus waarlangs medicatie gegeven wordt. Vanaf de dag na de operatie kan deze eventueel verwijderd worden of kan de dosis verminderd worden, op voorwaarde dat u voldoende kunt eten en drinken en niet te misselijk bent. Het is belangrijk dat u kunt drinken, eten en uw medicatie kunt innemen voor u naar huis gaat. Dit eventueel met de nodige hulpmiddelen of aanpassingen aan de voeding.

De dag na de operatie kunt u beginnen met eten. Afhankelijk van de eventuele aanwezigheid van fixatie van de kaken kunt u gebruik maken van verschillende hulpmiddelen.

Aandachtspunten bij **zwell**ing:

- ✓ Na de operatie draagt u een koelingsmasker van Hilotherm cooling om de zwell
ing tegen te gaan. Het masker wordt continu gevuld met koud water dat aangevoerd wordt door een koelingsmachine. Zo wordt er op een gelijkmatige manier koudetherapie toegepast en wordt de zwelling sterk verminderd of tegengehouden. U krijgt uw koelingsmasker mee naar huis. Wilt u dit thuis gebruiken, dan kunt u het koelingsstoestel zelf huren in de thuiszorgwinkel (zie verder). Of u gebruikt de meegeleverde coldpacks.- ✓ Zwell
ing gaat nooit helemaal vermeden kunnen worden, maar vanaf dag 3 na de operatie begint deze af te nemen.- ✓ Ook hoogstand van het hoofdeinde of het gebruik van kussens (niet plat liggen) gaat de zwell
ing beperken.

Aandachtspunten bij mondhygiëne:

- ✓ Vanaf dag 1 na de operatie tot 12 dagen nadien spoelt u uw mond met een mondspoelmiddel. Het spoelen is belangrijk na elke maaltijd en voor het slapengaan. Voorbeelden zijn Isobetadine® mondwater of Perio-aid® mondspoeling.
- ✓ Het poetsen van de tanden mag u ook zeker niet vergeten. Tweemaal per dag poetst u uw tanden met een zachte (kleine) tandenborstel om beslag te verwijderen en gaatjes/infecties te vermijden. Bij uw opname heeft u een speciale tandenborstel meegekregen die kleiner is, om moeilijk bereikbare plaatsen in de mond te kunnen poetsen.

Aandachtspunten bij voeding:

- ✓ Omdat de kaken in een nieuwe positie gebracht zijn en gefixeerd worden met plaatjes en schroeven mogen ze de eerste drie dagen niet belast worden. Daarom krijgt u de eerste drie tot vier dagen vooral koude en vloeibare voeding, zoals pudding, ijs, milkshake, Fortimel®...

Warme voeding verhoogt de kans op bloeding en is daarom afgeraden.

- ✓ De volgende drie tot vier weken mag u enkel zachte voeding eten, bijvoorbeeld puree, lang gegaarde spaghetti, soep, lang gegaarde groenten, zachte vis (een stuk afbijten mag, let wel op een minimale kauwbelasting als u eet).
- ✓ Na een zestal weken gaat het voedingspatroon terug normaal worden.

- ✓ Als u tijdens de weken na de operatie minder eet, kunt u bijvoorbeeld meer energierijke voeding eten. Of u maakt uw voeding energierijker door er room, volle melk, kaas, sausjes of suiker aan toe te voegen.
- ✓ Na een osteotomie is frisdrank afgeraden omdat dit te zuur is.
- ✓ Bij fixatie kunt u gebruik maken van een spuit van 50 ml met een Nela-ton[®] sonde als opzetstuk. U kunt de sonde tussen de tanden steken zodat het drinken en eten van vloeibare voeding makkelijker gaat.

Aandachtspunten bij misselijkheid:

- ✓ Begin rustig met eten, laat u niet afschrikken door moeilijke momenten. Het vraagt oefening om dit terug onder de knie te krijgen.
- ✓ Oud bloed dat in de maag terecht is gekomen tijdens de operatie kan ook zorgen voor misselijkheid.

Aandachtspunten bij neusverstopping:

- ✓ De neus kan verstopt raken door opgedroogd bloed. Hierbij kunnen neusdruppels of -spray verlichting bieden. Deze zitten bijgevoegd in het plastic zakje dat u bij opname ontving.
De Sterimar[®] (spray) mag u meermaals per dag gebruiken en bestaat louter uit een zoutwateroplossing. Dit helpt voornamelijk om de neus te spoelen en oud bloed te verwijderen.
De Otrivine[®] (druppels) mag u driemaal per dag, maximum vijf dagen achter elkaar gebruiken. Dit om de neus open te houden na het spoelen. Het is belangrijk dat u na de operatie uw neus NIET snuit. Dit geeft te veel druk en kan schade veroorzaken.

ONTSLAG

De opname in het ziekenhuis duurt gemiddeld twee à drie dagen. Het ontslagmoment hangt af van hoe u zich voelt (pijn, misselijkheid, eetpatroon).

Hieronder nog een paar aandachtspunten bij ontslag:

X TED-kousen:

De TED-kousen mag u thuis uitdoen, op voorwaarde dat u voldoende lichaamsbeweging heeft. Enkel wanneer u nog onvoldoende mobiel bent, moeten de kousen gedragen worden. De kousen die u kreeg in het ziekenhuis worden aangerekend op uw ziekenhuisfactuur en mag u mee naar huis nemen.

X Een minimum aan lichaamsbeweging is noodzakelijk voor een vlotte genezing.

X Hechtingen:

Tijdens de operatie worden twee soorten hechtingen aangebracht:

- Binnen in de mond (intra oraal). Deze draadjes lossen vanzelf op en moeten niet door een arts verwijderd worden.
- Buiten de mond (extra oraal). Deze draadjes lossen niet op en worden rond dag vijf na de operatie of indien de arts anders zegt, verwijderd.

X Arbeidsongeschiktheid:

Na de operatie kunt u nog niet meteen school of werk hervatten. Globaal worden deze periodes van arbeidsongeschiktheid aangenomen:

- School: twee à vier weken
- Administratief werk: twee à vier weken /zelfstandigen: één week
- Bouw: zes weken
- Bij heupkamgreffe: vier à zes weken
- BSSO: twee à vier weken
- Bimaxillaire ingreep: zes weken

X Zorg na heupkamgreffe

- U mag steunen en dit binnen uw pijngrenzen.
- Het verband mag dicht gelaten worden.

X Neuszorg na een 'Le fort I' ingreep

- Hou de neus open en beperk korstvorming door middel van neusspoelingen (spray en druppels).
- Snuiten mag NIET.

X Elastieifixatie

- Elastieken helpen u bij het vinden van een nieuwe beet.
- Ze helpen u ook om in de wafer te bijten.

X Controleraadplegingen

Na de operatie heeft u nog vervolgspraken, bij sommige consultaties gaan er ook foto's gemaakt worden om een beeld te krijgen van de fixatie.

Afspraak	Raadpleging	Beeldvorming
Week 1 postoperatief	X	X
Wekelijks tot week 6 postoperatief	X	
Week 6 postoperatief	X	X
Maand 3 postoperatief	X	
Maand 6 postoperatief	X	X
Maand 12 postoperatief	X	X

X Medicatie bij ontslag:

De arts schrijft u pijnmedicatie en antibiotica voor om thuis in te nemen. Deze medicatie koopt u na uw ontslag aan bij uw apotheker.

CONTACTGEGEVENS

Polikliniek MKA E 91
 UZ Leuven campus Sint-Rafaël
 Kapucijnenvoer 33
 3000 Leuven
 tel. 016 33 24 54

E 450
 UZ Leuven campus Gasthuisberg
 Herestraat 49
 3000 Leuven
 tel. 016 34 45 00

VERHUUR KOELMACHINES

Overzicht thuiszorgwinkels in Hasselt, Genk, Leuven en Scherpenheuvel

- Gouverneur Roppesingel 75
3500 Hasselt
tel. 011 28 09 80
e-mail: info@thuiswinkel-limburg.be
- Jaarbeurslaan 19
3600 Genk
tel. 089 86 84 27
e-mail: info@thuiswinkel-limburg.be
- Koning Leopold I-straat 34
3000 Leuven
tel. 016 20 84 83
e-mail: thuiszorgwinkel.leuven@vivantia.be
- Mannenberg 257
3270 Scherpenheuvel
tel. 016 20 84 83
e-mail: mobiel@vivantia.be

© december 2017 UZ Leuven

Overname van deze tekst en illustraties is enkel mogelijk na toestemming van de dienst communicatie UZ Leuven.

Ontwerp en realisatie

Deze tekst werd opgesteld door de dienst mond-, kaak- en aangezichtschirurgie in samenwerking met de dienst communicatie.

U vindt deze brochure ook op www.uzleuven.be/brochure/700871.

Opmerkingen of suggesties bij deze brochure kunt u bezorgen via communicatie@uzleuven.be.

Verantwoordelijke uitgever
UZ Leuven
Herestraat 49
3000 Leuven
tel. 016 33 22 11
www.uzleuven.be

 mynexuzhealth

Raadpleeg uw
medisch dossier via
www.mynexuzhealth.be of

